

Sygn. akt II AKa 203/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, II Wydział Karny, w składzie:

Przewodnicząca:	SSA Izabela Dercz
Sędziowie:	SA Marian Baliński SO del. Robert Świecki (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Łukasz Szymczyk

przy udziale J. S., Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2013 r.

sprawy

wnioskodawcy **Z. S.**

o zadośćuczynienie za krzywdę wynikłą z wykonania decyzji o internowaniu

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 23 lipca 2013 r., sygn. akt II Ko 141/13

na podstawie art. 437 §1 i 2 kpk i art. 438 pkt 3 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że podwyższa zadośćuczynienie do kwoty 40.000 (czterdziestu tysięcy) złotych;
2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;
3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. B. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu odwoławczym;
4. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt II AKa 203/13

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 9 stycznia 2008r. Z. S. wniósł o przyznanie mu odszkodowania i zadośćuczynienia w kwocie 25.000 złotych.

Wyrokiem z dnia 6 maja 2008r. Sąd Okręgowy w Sieradzu w sprawie II Ko 5/08 zasądził na podstawie przepisu art. 8 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U z 1991r., Nr 34, poz. 149 z późn. zm.) od Skarbu Państwa na rzecz Z. S. kwotę 7.280 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 550 złotych tytułem odszkodowania, łącznie kwotę 7.830 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 6 maja 2008r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie wniosek został oddalony. Powyższy wyrok uprawomocnił się w dniu 10 czerwca 2008r.

Na skutek złożonego 15 maja 2013r. wniosku o wznowienie postępowania Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 5 czerwca 2013r. w sprawie II AKo 56/13 wznowił postępowanie w sprawie II Ko 5/08 Sądu Okręgowego w Sieradzu i uchylił wyrok tegoż Sądu w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w jego punkcie 2 (dotyczącym oddalenia wniosku ponad zasądzoną kwotę 7.830 zł) i w tym zakresie przekazał sprawę temuż Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 23 lipca 2013r. Sąd Okręgowy w Sieradzu w sprawie sygnatura akt II Ko 141/13 w oparciu o przepis art. 8 ust 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U z 1991r., Nr 34, poz. 149 z późn. zm.) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Z. S. kwotę 8.320 złotych tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, zaś w pozostałej części wniosek został oddalony.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik Z. S., zarzucając skarżonemu rozstrzygnięciu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść poprzez przyjęcie, że doznana przez wnioskodawcę krzywda odpowiada kwocie 150 zł z tytułu zadośćuczynienia za jeden dzień internowania, podczas gdy negatywne przeżycia Z. S. związane z tym okresem uzasadniają żądanie zadośćuczynienia w kwocie 150.000zł. Podnosząc powyższy zarzut, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz Z. S. kwoty 150.000 złotych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie jedynie w części. Zgodzić się bowiem należy ze skarżącym, iż zasądzona na rzecz wnioskodawcy kwota przez sąd meriti tytułem zadośćuczynienia nie odpowiada rozmiarowi doznanych przez niego krzywd. Nie zasługiwały natomiast na uwzględnienie te argumenty, wskazujące, iż kwotą taką winna być dochodzona kwota 150.000 złotych. Jak zgodnie przyjmuje się w orzecznictwie, wysokość zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z internowania należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego, co implikuje stwierdzenie, że zarzut wadliwego określenia wysokości zadośćuczynienia może być uwzględniony jedynie w sytuacjach, w których przyznane zadośćuczynienie w sposób oczywisty i rażący nie odpowiada relewantnym okolicznościom występującym w danej sprawie, jest niewspółmierne do stopnia i długości krzywd doznanych przez wnioskującego o zadośćuczynienie (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2012r. w sprawie III KK 275/12 opublik. LEX nr 1232288). W ocenie sądu odwoławczego przyznana wnioskodawcy tytułem zadośćuczynienia kwota łączna 15.600 zł (będąca sumą kwot zasadzonych w wyroku w sprawie II Ko 5/08 i II Ko 141/13) jest niewspółmierna do stopnia doznanych przez niego krzywd i w żadnej mierze w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie może być uznana za odpowiednią. Błąd Sądu I instancji w ustaleniach faktycznych co do rozmiaru krzywdy doznanej przez Z. S. wynikał z jednej strony z niewłaściwego wartościowania okoliczności wskazujących na znaczny rozmiar doznanej krzywdy, z drugiej zaś strony na przydaniu zbyt dużej wagi przy miarkowaniu kwoty zadośćuczynienia okolicznościom wskazanym na karcie 11 uzasadnienia. Rozważając kwestię wysokości zadośćuczynienia, sąd meriti trafnie na stronie 9-10 pisemnych motywów wskazał szereg okoliczności wskazujących na znaczny rozmiar krzywd doznanych przez wnioskodawcę podczas internowania, niemniej jednak ustalając należną z tego tytułu kwotę, okolicznościom tym nie przydał należytej wagi, a miały one przecież istotne znaczenie dla oceny doznanej przez Z. S. krzywdy.

Istotną w tym zakresie okolicznością było pobicie wnioskodawcy przez funkcjonariuszy służby więziennej podczas jego pobytu w Zakładzie Karnym w Ł.. Fakt ten nie może być oceniany i marginalizowany w kontekście porównania przytaczanego przez Sąd Okręgowy, a dotyczącego natężenia i rodzaju przemocy stosowanej wobec uczestników wydarzeń w K.. Z chwilą bowiem pozbawienia wolności Z. S. to organy państwa przejęły pełną odpowiedzialność za jego bezpieczeństwo, życie i zdrowie. Każde zatem użycie przemocy wobec osoby internowanej należy uznać za okoliczność mającą istotne znaczenie z punktu widzenia poczucia wyrządzonej im krzywdy.

W przedmiotowej sprawie zauważyć należy, iż pobicie to było dotkliwe, a jego skutki wnioskodawca odczuwał przez okres kilku dni. Pobicie przebywającego w jednoosobowej celi wnioskodawcy wiązało się dla niego również niewątpliwie z dodatkowymi negatywnymi odczuciami w postaci strachu o własny los i braku jakiegokolwiek pomocy choćby ze strony osób współosadzonych. Wiadomo również, iż fakty pobicia osób osadzonych w ośrodkach internowania nie były normą, a zatem fakt pobicia Z. S. winien mieć tym bardziej istotne znaczenie z punktu widzenia ustalania wysokości odszkodowania. Podobnie jak i fakt, iż czterokrotnie uczestniczył on w tzw. „ścieżkach zdrowia”. Już sam taki sposób traktowania internowanych, nawet jeżeli zdarzało się, że nie zostali oni uderzeni, wiązało się z negatywnymi przeżyciami psychicznymi - strachem i obawą o zdrowie i życie. Nienależytą wagę Sąd I instancji przydał również przeżyciom psychicznym wnioskodawcy, związanym z samym zatrzymaniem. Decyzja o internowaniu była podejmowana z przyczyn stricte politycznych przez podmiot nie będący organem władzy sądowniczej, bez możliwości jakiegokolwiek kontroli i skutkowało pozbawieniem wolności człowieka, niosła ze sobą dużo większy rozmiar krzywd fizycznych, a w szczególności psychicznych, dla osoby poddanej internowaniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 7 maja 2009r.

w sprawie I AKa 71/09 opublik. LEX nr 513132). W chwili internowania wnioskodawca nie wiedział, jakie będą jego dalsze losy, podobnie jak i przez cały czas internowania nie wiedział, jak długo stan taki będzie trwał. To poczucie niepewności co do własnego losu niewątpliwie było znaczną dolegliwością. U wnioskodawcy było ono jeszcze potęgowane, czy to przez funkcjonariuszy służby bezpieczeństwa, co miało miejsce po jego zatrzymaniu, czy też funkcjonariuszy Służby Więziennej, co miało miejsce w Zakładzie Karnym

w Ł.. Rację ma sąd meriti, iż okolicznością, którą należało wziąć pod uwagę przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, jego miarkowaniu, była długość okresu internowania wynosząca niewiele ponad trzy miesiące. Długość internowania wnioskodawcy w kontekście ustalenia wysokości odpowiedniej kwoty zadośćuczynienia odnosić jednak należało do rozmiaru i rodzaju doznanych przez niego w tym okresie krzywd. W ocenie Sądu Apelacyjnego zadośćuczynieniem, które wynagrodzi (materialnie) wnioskodawcy doznane krzywdy i cierpienia w okresie internowania oraz będzie odpowiednie również

ze społecznego punktu widzenia (uwzględniać będzie współczesne standardy społeczne) będzie kwota łączna 47.280 złotych. Stąd też zmieniono zaskarżony wyrok, podwyższając zasądzone zadośćuczynienie do kwoty 40.000 złotych, co przy uwzględnieniu kwoty zasądzonej już wcześniej w sprawie II Ko 5/08 daje łącznie kwotę 47.280zł. Jednocześnie Sąd odwoławczy nie podzielił argumentów pełnomocnika wnioskodawcy, iż adekwatną kwotą zadośćuczynienia byłaby kwota 150.000 złotych. Kwota ta stanowi bowiem wartość nadmierną w stosunku do doznanej przez wnioskodawcę krzywdy.

Mając powyższe na uwadze, zmieniono zaskarżony wyrok tylko w zakresie podwyższenia kwoty zasądzonego zadośćuczynienia, a w pozostałym zakresie utrzymano go w mocy.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu orzeczono w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 5 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 97, poz. 887 z 2003r. ze zmianami).